

Δάφνη και Απόλλωνας, δάφνη η ευγενής (Laurus nobilis), Δαφναίος Απόλλωνας, Δάφνιος, Δαφνηφόρος, Δαφνίτης, δάφνινο στεφάνι- σύμβολο νίκης, Ολυμπιακοί Αγώνες, κλαδί δάφνης- σύμβολο των μαρτύρων της Εκκλησίας, βάγια, Κυριακή των Βαΐων

Σε έναν αδιαπέραστο από τις δάφνες τόπο, στο σημείο της Ιεράς Οδού προς την Ελευσίνα που κατά την αρχαιότητα πιθανόν κοσμούσε αρχαίο Ιερό αφιερωμένο στον Δαφναίο Απόλλωνα, και κατά τους βυζαντινούς χρόνους ιδρύθηκε η ιστορική Μονή Δαφνίου, επιλέξαμε να παρουσιαστεί για πρώτη φορά στο ελληνικό κοινό η παράσταση «Σίσυφος ή και πάλι από την αρχή» με τον ολυμπιονίκη Ιωάννη Μελισσανίδη. Η παράσταση βασίζεται στην ιστορία του μυθικού ήρωα Σίσυφου, βασιλιά της αρχαίας Εφύρας, που τιμωρημένος από τους θεούς του Ολύμπου καταδικάστηκε να ανεβάζει αδιάκοπα με τα χέρια και το κεφάλι ένα βράχο προς την κορυφή ενός βουνού και λίγο πριν φτάσει στην κορυφή ο βράχος να ξεφεύγει, να κατακυλάει στους πρόποδες, και ο Σίσυφος να αρχίζει πάλι από την αρχή την ίδια προσπάθεια, ξανά και ξανά.

Ο Σίσυφος αντιπροσωπεύει τη συνεχή προσπάθεια του ανθρώπου σε μία ατέρμονη, επίπονη, ανοδική και εξελικτική πορεία για την επίτευξη κάποιου στόχου μέσα από δυσκολίες και «βάρη». Ο άνθρωπος επαναλαμβάνει ξανά και ξανά το χρέος του, ελπίζοντας ότι θα καταφέρει να το ολοκληρώσει με επιτυχία και να απελευθερωθεί από αυτό το ακατάπαυστο πηγαινέλα, παρόλο που «ο ίδιος ο αγώνας προς τα ύψη είναι αρκετός για να γεμίσει την καρδιά του» (Αλμπέρ Καμύ).

Τη στιγμή που λίγο πριν την κορυφή του βουνού ο βράχος κατακυλάει, γίνεται μια «παύση», τόση όσο διαρκεί να κυλήσει ο βράχος και να κατέβει πάλι ο Σίσυφος στους πρόποδες. Αυτή η ώρα, είναι η ώρα της συνείδησης. Σηματοδοτείται μια καινούργια αρχή. Και πάλι από την αρχή, σε μία διαρκή επίπονη μυητική διαδικασία. Δεν υπάρχει τέλος. Υπάρχει πάντα ένα νέο ξεκίνημα. Η προσπάθεια δεν είναι άκαρπη, ούτε μάταιη. Το μεγαλείο βρίσκεται στην επίγνωση πως ταυτόχρονα με το ξεκίνημα αρχίζει και η επιστροφή.

Αυτή ακριβώς η έννοια της «αιώνιας επιστροφής» του Νίτσε και της κυκλικής αναγκαιότητας αναδεικνύει τον αγώνα του Σίσυφου που γίνεται το σύμβολο της ανθρώπινης πορείας.

Χριστίνα Μερκούρη
Διευθύντρια Εφορείας Αρχαιοτήτων Δυτικής Αττικής

ΣΙΣΥΦΟΣ Ή ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ...

Η παράσταση βασίζεται στη μυθική μορφή του Σίσυφου. Εξερευνά την επαναληπτικότητα του “Σισύφειου” μαρτυρίου μέσα από τα φίλτρα του Μπεκετικού παιχνιδιού. Ένας 40λεπτος αυτοσχεδιασμός, ένα τρελό παιχνίδι, με στοιχεία φάρσας και χιούμορ πικρό, αντανάκλαση της αέναης προσπάθειας του ανθρώπου να ξεπερνά εμπόδια, να πέφτει, να χάνεται και πάλι από την αρχή... Ο ήρωας συγκρούεται με την ευρηματικότητα της ζωής, διεκδικεί την ενίοτε χαμένη του αξιοπρέπεια κι αυτό που ίσως σημαίνει ελευθερία.

Τον Σίσυφο ερμηνεύει ο Ιωάννης Μελισσανίδης.

Η παράσταση ανέβηκε για πρώτη φορά στο Λονδίνο το 2012 στο πλαίσιο των Ολυμπιακών αγώνων, έχοντας την αιγίδα της Ολυμπιακής Επιτροπής.

Με νέα ματιά, τον Ιούλιο του 2015 στο Λος Αντζελες, στο ιστορικό θέατρο “Theatre 40” στο Beverly Hills, στο πλαίσιο των Special Olympics, με σκοπό τα έσοδα να διατεθούν στους αθλητές.

Η παράσταση είχε θερμή υποδοχή από το κοινό, τους κριτικούς και τα social media .

Διοργάνωση:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Εφορεία Αρχαιοτήτων
Δυτικής Αττικής

Υπό την αιγίδα:

Υποστηρικτής:

Με την ευγενική
δωρεά της

ΑΙΓΕΑΣ ΑΜΚΕ

Πρωταγωνιστεί ————— Ιωάννης Μελισσανίδης
Ιδέα - σκηνοθεσία ————— Ελπίδα Σκούφαλου
Σκηνικά - κοστούμια ————— Θάλεια Ιστικοπούλου

Γλανόδιος μουσικός ————— Σπύρος Μελισσανίδης
Συμμετέχει ————— Λήδα Μαντούση

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ : “DIAPASON”

Γιώργος Κοσμίδης- Αθανάσιος Μάστορας- Μάριος Μάστορας - Δημήτρης Κεχαχιάς - Ζήσης Τερφόπουλος

13 Οκτωβρίου 2018 ————— Αρχαιολογικός χώρος
Μονής Δαφνίου, Χαϊδάρι

Σ Ι Σ Υ Φ Σ

Πρωταγωνιστεί ————— Ιωάννης Μελισσανίδης
Ιδέα - σκηνοθεσία ————— Ελπίδα Σκούφαλου
Σκηνικά - κοστούμια ————— Θάλεια Ιστικοπούλου

Μονή Δαφνίου

Η Μονή Δαφνίου είναι αφιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου και βρίσκεται στη δυτική είσοδο του λεκανοπεδίου, στο μέσο περίπου της διαδρομής της Ιεράς Οδού, η οποία οδηγεί από την Αθήνα στην Ελευσίνα, πιθανότατα στη θέση που παλαιότερα καταλάμβανε το ιερό του Δαφναίου Απόλλωνα.

Η ίδρυση του μεγάλου και πλούσιου αυτού καθιδρύματος φαίνεται ότι συνδέεται με κύκλους της αυτοκρατορικής αυλής, χωρίς ωστόσο να είναι γνωστή ούτε η ταυτότητα του κτήτορα, ούτε η ακριβής χρονολογία ίδρυσής του.

Η Μονή προστατεύεται από ισχυρό οχυρωματικό περίβολο τετράγωνου σχήματος, στο κέντρο του οποίου δεσπόζει το Καθολικό, το οποίο, σύμφωνα με την επικρατέστερη άποψη, χρονολογείται στο β΄ μισό του 11ου αιώνα. Ανήκει στον αρχιτεκτονικό τύπο του ελλαδικού οκταγωνικού ναού, κύριο στοιχείο του οποίου είναι η στήριξη του μεγάλου τρούλου σε οκτώ σημεία (πεσσούς), που διατάσσονται συμμετρικά, στις πλευρές του ευρύχωρου, τετράγωνης κάτοψης, κεντρικού χώρου. Παρεκκλήσια καταλαμβάνουν τους γωνιακούς χώρους του κτηρίου, στα δυτικά υπάρχει επιμήκης νάρθηκας, ενώ κάτω από το ναό ανοίγεται υπόγεια θολωτή κρύπτη. Λίγο μεταγενέστερος είναι ο εξωνάρθηκας που προστέθηκε στα δυτικά με μορφή ανοιχτής στοάς. Η σημερινή μορφή του εξωνάρθηκα, με τα οξυκόρυφα τόξα στην πρόσοψη και τις επάλξεις στον όροφο, είναι αποτέλεσμα των εργασιών αποκατάστασης που πραγματοποιήσαν μετά από ισχυρό σεισμό οι Κιστερκιανοί μοναχοί, στους οποίους είχε παραχωρηθεί η Μονή το 1207 από το δούκα των Αθηνών, Όθωνα ντε λα Ρος. Μετά την κατάληψη της Αθήνας από τους Τούρκους, το 1458, το συγκρότημα αποδόθηκε και πάλι στους ορθοδόξους μοναχούς. Η λειτουργία της Μονής ως θρησκευτικού κέντρου εγκαταλείπεται μετά την Ελληνική Επανάσταση (1821) -κατά την οποία χρησιμοποιήθηκε περιστασιακά ως φρουραρχείο- και την ίδρυση του Νεοελληνικού κράτους (1830). Στη συνέχεια λειτούργησε ως στρατώνας των Βαυαρικών στρατευμάτων (1838-1839) και ψυχιατρείο (1889-1897), ενώ σήμερα αποτελεί επισκέψιμο μνημείο και οργανωμένο αρχαιολογικό χώρο.

Το εσωτερικό του Καθολικού κοσμήθηκε με ψηφιδωτά στα ανώτερα μέρη της τοιχοποιίας και ορθομαρμαρώσεις και γλυπτά στο κατώτερο τμήμα, ακολουθώντας το γνωστό από επώνυμα κτίρια της Κωνσταντινούπολης σύστημα διακόσμησης.

Οι έξοχες ψηφιδωτές παραστάσεις που κοσμούν το ναό αποτελούν κορυφαία έκφραση της καλλιτεχνικής παραγωγής της μεσοβυζαντινής περιόδου. Κατά την επικρατέστερη άποψη χρονολογούνται στα τέλη του 11ου αιώνα. Στην τέχνη τους συνδυάζεται η υψηλή πνευματικότητα της χριστιανικής θρησκείας με ζωντανές αναμνήσεις από την ελληνορωμαϊκή αρχαιότητα. Οι ραδινές μορφές, με τις σωστές αναλογίες και τις συγκρατημένες κινήσεις, μεταφέρουν πρότυπα αρχαίων αγαλμάτων και αναγλύφων, όπως αυτά που σώζονταν στην Αθήνα του 11ου αιώνα. Αδιαμφισβήτητη θεωρείται η προέλευση του συνεργείου των ψηφοθετών από την Κωνσταντινούπολη, το σημαντικότερο καλλιτεχνικό κέντρο της εποχής και πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας.

Μετά την καταστροφή των ορθομαρμαρώσεων, ο διάκοσμος στα κατώτερα τμήματα του κυρίως ναού συμπληρώθηκε με τοιχογραφημένες παραστάσεις, πιθανότατα του 17ου αιώνα.

Από το 1990, η Μονή Δαφνίου έχει ενταχθεί στον Κατάλογο Μνημείων Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς (WHL) της UNESCO.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗ

Η ιδέα για τον “Σίσυφο” προέκυψε το 2012, όταν μας ζητήθηκε να συμμετέχουμε στους εορτασμούς των Ελλήνων στη διάρκεια των Ολυμπιακών αγώνων στο Λονδίνο. Ήταν η χρονιά που η κρίση έκανε φανερό το αβυσσαλέο πρόσωπό της. Θεώρησα, ότι ο μύθος του Σίσυφου, με πρωταγωνιστή τον χρυσό Ολυμπιονίκη Ιωάννη Μελισσανίδη θα ήταν μια καλή επιλογή για πολλούς λόγους.

Αρχικά, ο Σίσυφός μας εμπνέεται από το Μπεκετικό σύμπαν και το μονόπρακτο “Πράξη δίχως λόγια I”. Ο ήρωας, αντιμετωπίζει προκλήσεις κι εμπόδια. Βιώνει την επιτυχία και την αποτυχία χωρίς τέλος. Στη δικιά μας ανάγνωση, ο Σίσυφος φέρει την αύρα της εποχής μας, που εμποτίζει τα άτομα με την εμμονή της “επιτυχίας”. Τα θεωρεί άτρωτα, γιατί είναι “πετυχημένα”. Αυτό βέβαια διαρκεί, μέχρι να βουτήξουν στο τρίπ του παιχνιδιού. Όπου, εκεί όμως όλα μπορούν να ανατραπούν.

Ο Σίσυφός μας κλαίει, σπαράζει, προσπαθεί, ακροβατεί, αποπειράται να αυτοκτονήσει, μετανιώνει, ξαναπροσπαθεί και «πάλι από την αρχή».

Ο Μελισσανίδης κουβαλάει μια μοναδική επιτυχία στις πλάτες του. Φέρει ένα μύθο. Είναι ένα σύμβολο επιτυχίας, μιας χρυσής εποχής, αλλοτινής. Στην παράστασή μας, το “χρυσό παιδί”, γίνεται το θνητό παιδί, που δοκιμάζεται σε ένα άγριο παιχνίδι και διεκδικεί το απόλυτο, την ίδια τη ζωή.

Ο δικός μας Σίσυφος, μέσα από την αβάσταχτη ελαφρότητα, αγγίζει την αβάσταχτη συμπύκνωση. Και τελικά, χαμογελά σαρδόνια στην κρίση, που διαρκεί, δυστυχώς και “πάλι από την αρχή”.

Ελπίδα Σκούφαλου

Ελπίδα Σκούφαλου

Ιδέα - σκηνοθεσία

Γεννήθηκε στη Χίο. Μεγάλωσε στον Πειραιά. Έχει σπουδάσει οικονομικά, θέατρο, μουσική, ιστορία της τέχνης. Έχει δουλέψει ως σκηνοθέτης, παραγωγός, δημοσιογράφος και ηθοποιός. Έχει σκηνοθετήσει περισσότερες από 150 εκπομπές πολιτιστικού χαρακτήρα και ντοκυμαντέρ για την Ελληνική τηλεόραση. Έχει συνεργαστεί στενά με τον Μιχάλη Κακογιάννη και τον Μίνω Βολανάκη. Η τελευταία της παράσταση «Σίσυφος» με τον χρυσό Ολυμπιονίκη I. Μελισσανίδη παίχτηκε στο Λονδίνο τον Αύγουστο στα πλαίσια των Ολυμπιακών Αγώνων 2012 και στο Λος Αντζελες στα πλαίσια των Special Olympics 2015. Παραστάσεις της έχουν παιχτεί στο Φεστιβάλ Αθηνών, στο Θέατρο Τέχνης, στο Λυκαβηττό,στο θέατρο Θησείο και στο πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας στην Αθήνα και στο Sibiu.

Έχει κάνει την μικρού μήκους ταινία «Το στόμα» με τη Ρένη Πιττακή.

Έχει συνεργαστεί με το Πολιτιστικό Ίδρυμα της Τράπεζας Πειραιώς στο πρόγραμμα καταγραφών των δρώμενων Βορειοελλαδικού Χώρου ως σκηνοθέτιδα (υπεύθυνη προγράμματος Μιράντα Τερζοπούλου), με το Μουσείο Λαϊκών Οργάνων και Δρώμενων στη Θεσσαλονίκη, με το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης και το Μουσείο του Κάμπου στη Χίο.

Συνεργάζεται με το Κέντρο Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών σε προγράμματα της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς (υπεύθυνη Ζωή Μάργαρη). Η πρώτη μεγάλου μήκους ταινίας της είναι το ντοκυμαντέρ “Άκουσα τον θεό να κλαίει”, που φέρει την αιγίδα της Ελληνικής Επιτροπής της Ουνέσκο.

Συνεργάζεται με το Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών ως σκηνοθέτιδα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και διαλέξεων του διαδικτυακού του χώρου. Είναι επικεφαλής σκηνοθέτιδα της διαδικτυακής πολιτιστικής πλατφόρμας You Go Culture .

Έχει τρία υπέροχα παιδιά.

Ιωάννης Μελισσανίδης

Πρωταγωνιστής

Χρυσός Ολυμπιονίκης, στους τρεις νεώτερους στην παγκόσμια ιστορία γυμναστικής Ανδρών. Ο πρώτος Έλληνας Χρυσός Ολυμπιονίκης, παγκοσμιόνικης και πρωταθλητής Ευρώπης, με 7 ευρωπαϊκά μετάλλια. Ο μοναδικός Έλληνας του αθλήματος, που φέρει δύο Ολυμπιακούς τίτλους, σε δύο διαφορετικά αγωνίσματα.

Δύο ασκήσεις στον Παγκόσμιο βαθμολογικό κώδικα, φέρουν το όνομά του, “Άλμα Μελισσανίδη”. Σπούδασε θέατρο στην AADA, στη RADA και στο Central School of Speech and Drama. Συμμετείχε στην ταινία μικρού μήκους "Καλιγούλας" σε σκηνοθεσία Φραντσέσκο Βετόλλι, με τους Έλεν Μίρεν, Μπενίσιο Ντελ Τόρο, Τζέραλντ Μπάντλερ, Μίλα Γιόβοβιτς. Ερμήνευσε τον "Ίκαρο" στο Αρχαίο Στάδιο των Δελφών, σε παράσταση εμπνευσμένη από τον Άγγελο Σικελιανό, σε σκηνοθεσία Ελπίδας Σκούφαλου.

Διάβασε με την Όλια Λαζαρίδου ποιήματα του Καβάφη, στα πλαίσια της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας Ευρώπης στη Θεσσαλονίκη, σε σκηνοθετική επιμέλεια Παντελή Βούλγαρη. Ερμήνευσε το μύθο του Σίσυφου, σε σκηνοθεσία Ελπίδας Σκούφαλου στους Ολυμπιακούς στο Λονδίνο και στο Los Angeles στο “Theatre 40 of Beverly Hills”.

Ερμήνευσε και χορογράφησε με τον Κωσταντίνο Ρήγο την "Ιθάκη" του Καβάφη, σε μουσική Βαγγέλη Παπαθανασίου και αφήγηση Σον Κόνερι.

Συμμετείχε στην ανάγνωση του “Φαίδρου” του Πλάτωνα, με τη Ρούλα Πατεράκη, σε σκηνοθετική επιμέλεια Ευρύκλειας Σωφρονιάδου.

Θάλεια Ιστικοπούλου

Art Director

Η Θάλεια Ιστικοπούλου γεννήθηκε στην Αθήνα από γονείς Μικρασιάτες. Φοίτησε στο γαλλικό κολλέγιο Αθηνών και αμέσως μετά στην Αρχιτεκτονική Σχολή του Πολυτεχνείου του Μιλάνου και την Ακαδημία Θεάτρου – Piccolo Teatro di Milano.

Έζησε στο Μιλάνο σχεδόν 40 χρόνια. Εκεί ίδρυσε μαζί με άλλους συνεργάτες το Teatro dell’Elfo- TEATRIDITHALIA όπου παρέμεινε βασικό ενεργό μέλος επί 25 χρόνια Έχει δημιουργήσει σκηνικά και κοστούμια για πάνω από 150 παραστάσεις θεάτρου, χορού, όπερας όπως και για κινηματογραφικές ταινίες (π.χ. “MEDITERRANEO” βραβείο Όσκαρ 1992). Παράλληλα, ασχολείται με την δημιουργία και διοργάνωση εκδηλώσεων πολιτιστικού χαρακτήρα (π.χ. Έκθεση για τα 100 χρόνια από την γέννηση του ποιητή Γιώργου Σεφέρη - Υπ. Πολιτισμού 2000). Έχει διδάξει σκηνογραφία στην Αρχιτεκτονική Σχολή του Μιλάνου και την Αρχιτεκτονική σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

